

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

роботи цілком достовірними і задовільними з точки зору поставленої в дослідженні мети.

Висновки. Таким чином, запропонована педагогічна технологія формування в студентів, майбутніх фахівців у галузі маркетингу, готовності до іншомовного спілкування спрямована на розвиток у них практичних навичок своєрідного професійного мовленнєвого “виживання” у сфері ділових контактів із зарубіжними партнерами та колегами, що є однією з передумов виконання соціального замовлення суспільства і різнобічно співвідноситься з основними вимогами до рівня професійної майстерності сучасного фахівця з маркетингу.

1. Вишневецький О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих начальних закладів. Дрогобич “Коло”. – 2006. – 608 с.

2. Вачевський М.В. Маркетинг формування професійної компетенції: підручник. – К.: Професіонал. – 2005. – 512 с.

3. Ромащенко І.В. Оптимізація сучасного рекламного процесу шляхом формування комунікативних вмінь іноземною мовою майбутніх маркетологів// Молодь і ринок. – 2008. – №7 – 8(42 – 43). – С. 71 – 77.

4. Ромащенко І.В. Використання комунікативних ситуацій у формуванні та розвитку іншомовленнєвих умінь і навичок майбутніх маркетологів// Молодь і ринок. – 2008. – №9(44). – С. 116 – 121.

5. Ромащенко І.В. Інноваційна діяльність та її роль у формуванні професійної компетенції маркетологів на заняттях з іноземної мови// Молодь і ринок. – 2008. – №10(45). – С. 141 – 149.

6. Ромащенко І.В. Професійна спрямованість навчання іноземній мові майбутніх маркетологів з питань товарної політики маркетингу//Вища школа. – 2008. – №12. – С. 38 – 46.

7. Ромащенко І.В. Формування навичок ведення ділових переговорів англійською мовою у майбутніх маркетологів//Вища школа. – 2009. – №1. – С. 58 – 66.

8. Ромащенко І.В. Педагогічна технологія формування іншомовної комунікативної компетенції майбутніх маркетологів//Вища школа. – 2009. – №12. – С. 45 – 53.

Стаття надійшла до редакції 10.12.2009

УДК 378(477):796.5

Ганна Зайчук, викладач Академії муніципального управління
м. Київ

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

Стаття присвячена проблемі розвитку туристичної галузі та перевірки результатів дослідження фахових знань майбутніх маркетологів до діяльності в туристичній галузі.

Ключові слова: туристична галузь, система освіти, маркетологи, освіта, навчання, компетентність, управління.

Стаття посвящена проблеме развития туристической отрасли и проверки результатов исследования профессиональных знаний будущих маркетологов к деятельности в туристической отрасли.

Ключевые слова: туристическая отрасль, система образования, маркетологи, образование, учеба, компетентность, управление.

The article is devoted to the problem of development of tourist industry and verification of research of professional knowledge's of future marketing specialists to activity in tourist industry.

Key words: tourist industry, system of education, marketing specialists, education, studies, competence, management.

Актуальність проблеми. Підготовка фахівців для сфери туризму є важливою складовою вітчизняної системи освіти. Концептуальні ідеї щодо змісту та організації професійної підготовки майбутніх фахівців для сфери туризму базуються на положеннях Конституції України [1], Законів України “Про освіту” [2], а також Національної доктрини розвитку освіти та Державної програми розвитку туризму на 2002 – 2010 роки, в яких визначено

пріоритетну роль освіти в державній політиці, обґрунтовано стратегію та основні напрями розвитку освіти в нашій державі.

Аналіз останніх публікацій. Аналіз наукових досліджень свідчить про наявність ґрунтовних науково-практичних робіт, присвячених вивченню даної проблеми, як у нас в країні, авторами В.Г. Кремінь, І.А. Зязюн, І.О. Зимняя, В.М. Мадзігон, О. Овчарук, В.А. Сластьонін. Проблеми управління освітою

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

та навчальним процесом у своїх наукових роботах розробляли В. Бондар, М. Згуровський, І. Зязюн, М. Вачевський, В. Мадзігон, В. Кремень, О. Ляшенко, І. Прокопенко, А. Павленко, В. Паламарчук, В. Луговий, В. Сидоренко.

Проблеми розвитку професійної компетентності в системі професійної підготовки педагогів та освіти досліджували Н. Бібік, В. Бондар, Н. Дічек, І. Прокопенко, А. Павленко, В. Пилипчук, В. Мадзігон, О. Пометун, О. Савченко, О. Падалка, О. Шпак та інші.

Виклад основного матеріалу. Для перевірки гіпотези дослідження і вивчення ефективності педагогічних технологій, направлених на формування професійної компетентності майбутнього фахівця туристичної сфери, нами проводився формуючий педагогічний експеримент.

Для визначення рівня сформованості спеціальної компетенції, як складової частини професійної компетентності майбутнього маркетолога туристичної сфери, ми використовували матеріали і результати контрольних робіт та іспитів. Завдання складалося з двох частин і будувався таким чином:

- перша частина містила завдання, за допомогою якого визначався обсяг і якість знань студента;

- друга частина містила завдання, направлени на виявлення в студента вмінь і навиків практично застосовувати ці знання. По кожній частині цього завдання викладачем виставлялася певна оцінка, яка і показувала рівень сформованості професійної компетентності майбутнього фахівця туристичної галузі, з урахуванням умінь і навиків майбутньої професійної діяльності студента (сформованість професійного інтересу, усвідомлення самостійності в прийнятті рішень щодо застосування маркетингових стратегій, навиків складання ділової документації, вміння критично відстежувати і осмислювати розвиток теоретичних і практичних аспектів стану галузі, вміння реалізовувати професійні потенційні можливості, вміння використовувати різні засоби комунікації).

Аналіз навчальних завдань проводився експертами. Експерти визначали ступінь складності завдання і відповідно до цього встановлювали йому критерійний бал. Перед початком експертизи обговорювався зміст мінімального набору знань і умінь студента, щодо засвоєння навчального матеріалу. Критерійний бал (G) ми визначали відповідно до методики, розробленої Д.В. Люсиним. Згідно даній методики, визначався показник значущості кожної задачі –

R, що показує, наскільки правильне рішення задачі важливо для визначення ступеня засвоєння матеріалу. Значущість завдання – z визначалось по п'ятибальній шкалі, так, для того, щоб вважати знання даного компоненту професійної компетентності сформованими, “правильна відповідь на дане завдання”: “абсолютно обов'язковий” – 5 балів (z = 5); “дуже бажаний” – 4 бали (z = 4); “бажаний” – 3 бали (z = 3); “переважний” – 2 бали (z = 2); не “обов'язковий” – 1 бал (z = 1). Значущість завдання z переводиться в показник значущості R по формулі:

$$R = \frac{\sum_{i=1}^n z_i - n}{4n}, \quad (1)$$

де n – кількість експертів;

Z – оцінка значущості i-тим експертом.

Критерійний бал G навчально-дослідного завдання для кожного рівня (високий, середній, низький) виходить складанням показників значущості – R для всіх задач даного завдання.

$$G = \sum_{j=1}^k R_j, \quad (2)$$

де k – число задач в завданні; j-поточний номер задачі.

Експертами визначаються два порогові бали

$$G\delta_1 < \delta_2.$$

Якщо студент за наслідками виконання завдання набрав менше $G\delta_1$ балів, то його знання і уміння відповідають низькому рівню сформованості обстежуваного компоненту професійної компетентності; якщо більше (рівно) $G\delta_1$, по менше $G\delta_2$ середньому рівню; якщо більше (рівно) $G\delta_2$ – високому.

Для порівняння рівня знань незалежних вибірок застосовувався критерій χ^2 (хи – квадрат):

$$\chi^2 = \frac{1}{n_{\Sigma} n_K} \sum_{i=1}^c \frac{(n_{\Sigma} K_i - n_K \Sigma_i)^2}{\Sigma_i + K_i}, \quad (3)$$

де c – число категорій властивості, що вивчається;

n_{Σ} , n_K – об'єми двох незалежних вибірок;

Σ_i , K_i – число респондентів, що володіють знаннями, відповідними даному рівню.

Констатуючий експеримент виявив ряд проблем в організації навчальної діяльності майбутніх фахівців маркетологів туристичної галузі, а також установив низький рівень наявних компетенцій професійної компетентності (спеціальної, соціальної, особистісної).

Формуючий експеримент проводився в 2005 – 2008 н.р. на базі Академії муніципального

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

управління, м. Київ та Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

На початку формуючого експерименту порівнювалися знання студентів в експериментальній і контрольній групах на факультеті менеджменту та маркетингу. Експериментальна і контрольна групи відбиралися за наслідками зимової сесії на екзамені з маркетингу в 2005/2006 навчального року.

В табл. 1 приведені результати екзамену з дисципліни “Маркетинг” в контрольній і експериментальній групах факультету менеджменту та маркетингу в 2005/2006 н.р. Студенти були розподілені по двох категоріях успішності: (незадовільно + задовільно) і (добре + відмінно).

Отримані значення χ^2 ми порівнюємо з критичним значенням ($\chi^2_{\text{крит}}$), яке буде рівне 3,8 при числі ступенів свободи $V=C-1$ і прийнятого рівня значимості $\alpha=0,05$ (по таблиці статистики критерію (хи –квадрат), де C – число категорій. У нашому випадку число категорій дорівнює двом категоріям успішності (незадов + задов. і добре + відмінно), тобто число ступенів свободи буде дорівнювати 1.

Таким чином, значення хи-квадрат ($\chi^2_{\text{набл}}$), менше його критичного значення ($\chi^2_{\text{набл}} < \chi^2_{\text{крит}}$), отриманий результат в експериментальній групі, студенти яких віднесені до другої категорії успішності (добре+відм.), мають випадковий характер і залежать від інших факторів. Значить між експериментальною і

Таблиця 1.:

Результати порівнювань знань студентів з метою відбору експериментальної та контрольної групи на економічному факультеті, які беруть участь в експерименті

Група	(незадов + задов.)	(добре + відм.)	Об'єм вибірки
Експериментальна	$\Xi_1=10$	$\Xi_2=16$	$n_3=26$
Контрольна	$K_1=12$	$K_2=18$	$n_K=30$

Використовуючи дані з табл. 1 розподілення студентів по критеріям успішності побудуємо діаграму, яка відображена на рис. 1.

Для цього ми застосовували критерій уї (хи-квадрат), який дозволяє визначити достовірність відмінностей випробовуваних двох груп по двох категоріях успішності студентів.

Підставляючи дані табл. 1 у рівняння (3), отримаємо:

$$\chi^2 = \frac{1}{26 \cdot 30} \cdot \left[\frac{(26 \cdot 12 - 30 \cdot 10)^2}{10 + 12} + \frac{(26 \cdot 18 - 30 \cdot 16)^2}{19 + 18} \right] = 0.01$$

контрольною групами немає суттєвих різниць по якості знань.

На основі отриманих результатів нами був зроблений висновок про те, відібрані групи можуть брати участь у формуючому експерименті в якості експериментальних і контрольних.

Для відслідковування динаміки формування професійної компетентності фахівця туристичного профілю і коригування нашої методики проводилося три контрольні зрізи: перший зріз проводився, як було описано вище, при відборі контрольної і експериментальної груп, другий зріз

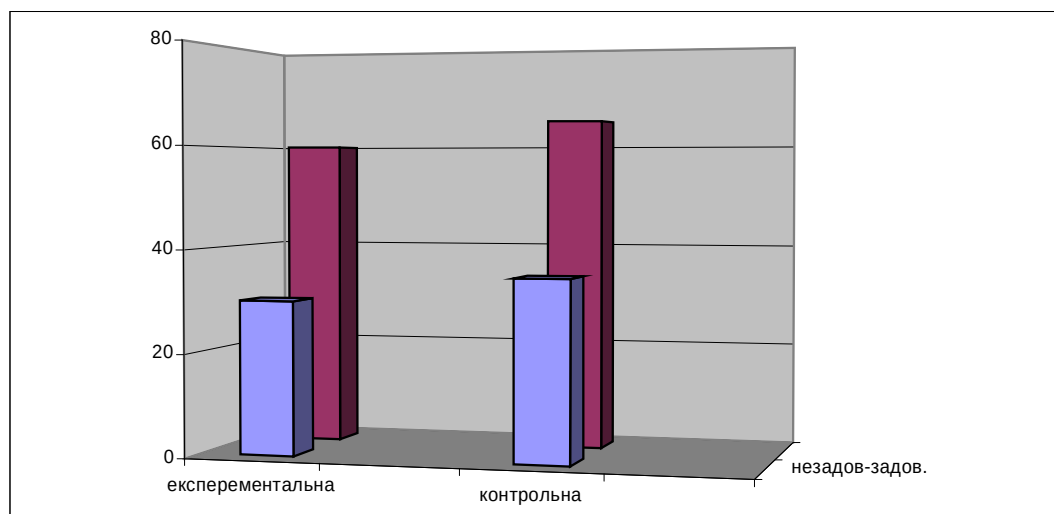

Рис. 1. Розподіл студентів факультету менеджменту за двома категоріями успішності в формуючому експерименті

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

– за наслідками виконання навчально-дослідницьких завдань у кінці 4 семестру, третій зріз – у середині 4 семестру. Контроль формування рівня професійної компетентності студентів здійснювався при виконанні навчально-дослідницьких завдань, розроблених автором, і в процесі екзаменаційної сесії в контрольній і експериментальній групах.

У табл. 2 і на рис. 2 приведені результати контрольного зрізу в експериментальній і контрольній групах факультету менеджменту в кінці 4 семестру 2005/2006 рр.

відмінність по якості знань. У той же час необхідно звернути увагу на те, що значення $X^2_{\text{набл}}$ поступово починає зближуватись до значення $X^2_{\text{крит.}}$. Можна зробити висновок про те, що йде процес формування професійної компетентності (спеціальної компетентності) у студентів експериментальної групи. Так, за наслідками сесії 4 семестру 2005/2006 н.р., по дисциплінах “Основи менеджменту”, “Основи маркетингу”, і ін. у студентів виявлялося активне використання управлінських знань, володіння основними управлінськими та маркетинговими поняттями і

Таблиця 2.

**Результати визначення рівнів сформованості спеціальної компетенції у студентів
експериментальної і контрольної груп в 4 семестрі**

Група	низький	середній	Високий	Об'єм вибірки
Експериментальна	$\Xi_1=8$	$\Xi_2=5$	$\Xi_3=0$	$n_{\Xi}=13$
Контрольна	$K_1=14$	$K_2=2$		$n_K=16$

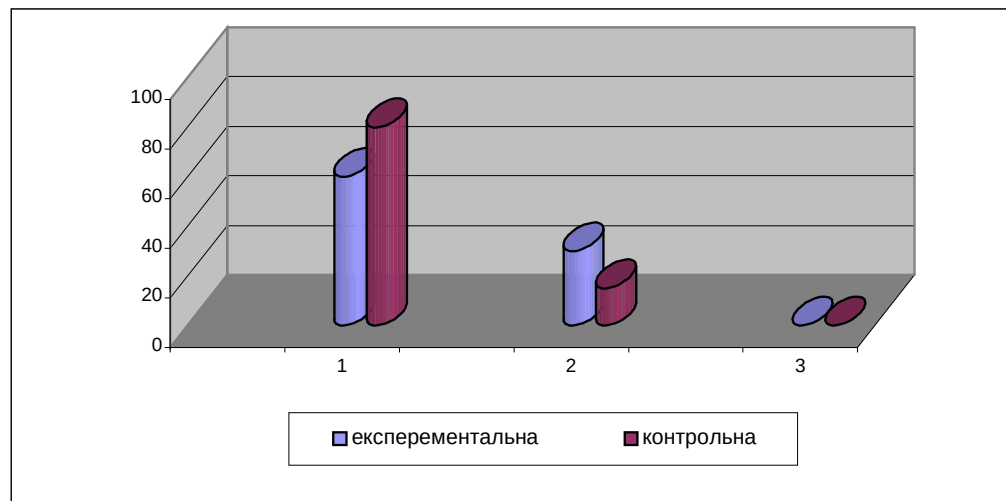

**Рис. 2. Рівні сформованості спеціальної компетенції
у студентів експериментальної і контрольної груп в 4 семестрі**

Підставивши дані таблиці 2 у рівняння (3) маємо:

$$\chi^2 = \frac{1}{13 \cdot 16} \cdot \left[\frac{(13 \cdot 14 - 16 \cdot 8)^2}{8 + 14} + \frac{(13 \cdot 2 - 16 \cdot 5)^2}{5 + 2} \right] = 2,196$$

$X^2_{\text{набл}}$ ми порівнюємо зі значенням $X^2_{\text{крит}} = 3,8$, яке знаходиться для числа ступеня свободи $V=1$ і прийнятого рівня значимості $\alpha=0,05$ по таблицям статистики критеріях хи-квадрат. Так як $X^2_{\text{набл}} < X^2_{\text{крит}}$, то отриманий результат не дозволить відхилити нульову гіпотезу H_0 . Значить ми не зможемо з достатньою надійністю, гарантованою статистичною теорією стверджувати, що між експериментальною та контрольною групами є

законами, здатність добре орієнтування в просторі фактів, явищ, концепцій, величин. Спостерігається достатній рівень володіння міждисциплінарними знаннями. Але, як виявилось у процесі роботи, двох семестрів недостатньо для завершення даного процесу, тому ми продовжили роботу, посиливши спеціальну (інструментальну) складову професійної компетентності майбутнього фахівця туристичної сфери.

У табл. 3 і на рис. 3 приведені результати контрольного зрізу в експериментальній і контрольній групах у середині 4 семестру 2006/2007 рр.

$X^2_{\text{набл}}$ ми порівнюємо зі значенням $X^2_{\text{крит}} = 8$,

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

Таблиця 3.

**Результати визначення рівнів сформованості спеціальної компетентності у студентів
експериментальної і контрольної груп в 4 семестрі**

Група	низький	середній	високий	Обсяг вибірки
Експериментальна	$\Xi_1 = 1$	$\Xi_2 = 8$	$\Xi_3 = 4$	$n-j=13$
Контрольна	$K_1=10$	$K_2=5$	$K_3=1$	$пк=16$

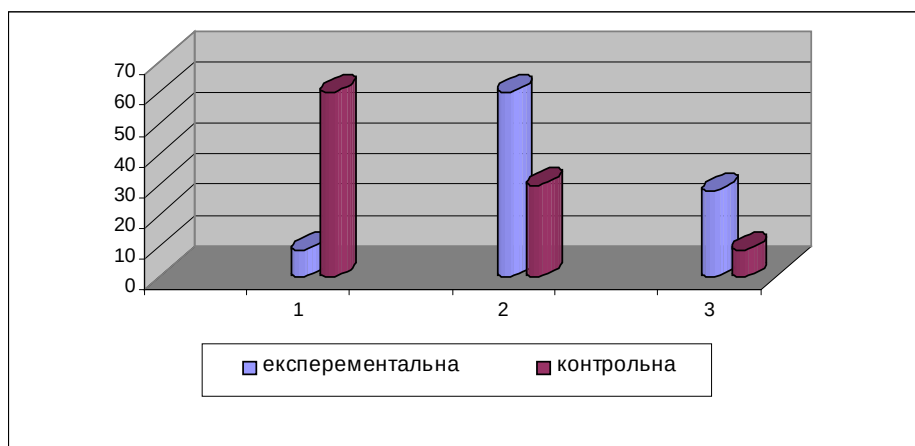

**Рис. 3. Рівні сформованості спеціальної компетентності
у студентів експериментальної контрольної груп в 4 семестрі**

яке знаходиться для числа ступенів свободи $V=2$ ($C=3$, $V=C-1=2$) і прийнятого рівня значимості $\alpha=0,05$ по таблицям статистики критерію хи-квадрат. Звідси маємо нерівність $X^2_{\text{набл.}} < X^2_{\text{крит}}$ ($8,027 < 6,0$), що свідчить про достовірність відмінностей по якості знань між експериментальними і контрольними групами, тобто підтверджується наша гіпотеза, про експериментальну роботу по формуванні

Далі нами перевірялася сформованість соціальної складової професійної компетентності майбутнього фахівця туристичної сфери.

У табл. 4 і на рис. 4 приведені результати контрольного зрізу в експериментальній і контрольній групах економічного факультету в 4 семестрі 2005/2006 н.р.

Підставляючи дані табл. 4 у рівняння (3), отримуємо:

Таблиця 4.

**Результати визначення рівнів сформованості соціальної компетенції
у студентів експериментальної і контрольної груп в 4 семестрі**

Група	низький	середній	високий	об'єм вибірки
Експериментальна	$\Xi_1 = 7$	$\Xi_2 = 6$	$\Xi_3 = 0$	$n\Xi = 13$
Контрольна	$K_1 = 12$	$K_2 = 4$		$пк \sim 16$

професійної компетентності (спеціальної) студентів-маркетологів була більш ефективною ($X^2 = 8,027$ при $\alpha = 0,05$).

Дані аналізу показали, що в більшості студентів експериментальної групи сформований фаховий інтерес (93,5%), вони усвідомлюють ціннісні підстави і пріоритети орієнтирів вибраної професії. За наслідками звітів про виробничу практику студентів-маркетологів була виявлена висока сформованість умінь професійної діяльності.

$$\chi^2 = \frac{1}{13 \cdot 16} \cdot \left[\frac{(13 \cdot 12 - 16 \cdot 7)^2}{12 + 7} + \frac{(13 \cdot 4 - 16 \cdot 6)^2}{4 + 6} \right] = 1,181$$

Ми порівнюємо $X^2_{\text{набл.}}$ із значенням $X^2_{\text{крит.}}$ рівне 3,8, яке знаходиться для числа ступенів свободи $V = 1$ і прийнятого рівня значимості $\alpha = 0,05$ по таблицях статистики критерію хи-квадрат. Звідси вірно нерівність, $X^2_{\text{набл.}} < X^2_{\text{крит.}}$ ($8,181 < 3,8$), тоді

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

отриманий результат не дозволяє відхилювати нульову гіпотезу H_0 . Значить, ми не можемо з достатньою надійністю, гарантованою статистичною теорією стверджувати, що між експериментальною і контрольною групами є відмінності за якістю знань. У той же час, необхідно звернути увагу на те, що значення $X^2_{\text{набл.}}$ поступово росте і може наблизитися до значення $X^2_{\text{крит.}}$. Таким чином, ми можемо зробити висновок про те, що процес формування соціальної компетенції фахівця в студентів експериментальної групи відбувається. У цілях підтвердження даного процесу, ми проводили

$$\chi^2 = \frac{1}{13 \cdot 16} \left[\frac{(13 \cdot 9 - 16 \cdot 1)^2}{9+1} + \frac{(13 \cdot 5 - 16 \cdot 6)^2}{5+6} + \frac{(13 \cdot 5 - 16 \cdot 6)^2}{2+6} \right] = 8,269$$

Ми порівнюємо $X^2_{\text{набл.}}$ зі значенням $X^2_{\text{крит.}} = 6$, яке знаходиться для числа ступенів свободи $V = 2$ ($C = 3$, $V = C - 1 = 2$). По таблицях статистики критерію хи-квадрат прийнятий рівень значущості $\alpha = 0,05$. Звідси вірно нерівність $X^2_{\text{набл.}} < X^2_{\text{крит.}}$ ($8,269 > 6,0$), що свідчить про достовірність відмінностей за якістю формування професійної компетенції (соціальної) студентів економічного профілю, а отже, можна говорити про переваги експериментальної роботи ($X^2 = 8,269$

при $\alpha = 0,05$). Для визначення рівня сформованості соціальної компетенції ми використовували методи спостереження, анкетування, тестування, бесіди, інтерв'ювання і самооцінки. Результати показали, що в студентів-маркетологів розвинувся досвід ділового спілкування. Студенти змогли визначити соціально психологічний стан колективу, в процесі міжособистісного спілкування могли управляти емоційним станом. Визначався високий ступінь розвитку комунікативної культури, що виявлявся в умінні організовувати спільну

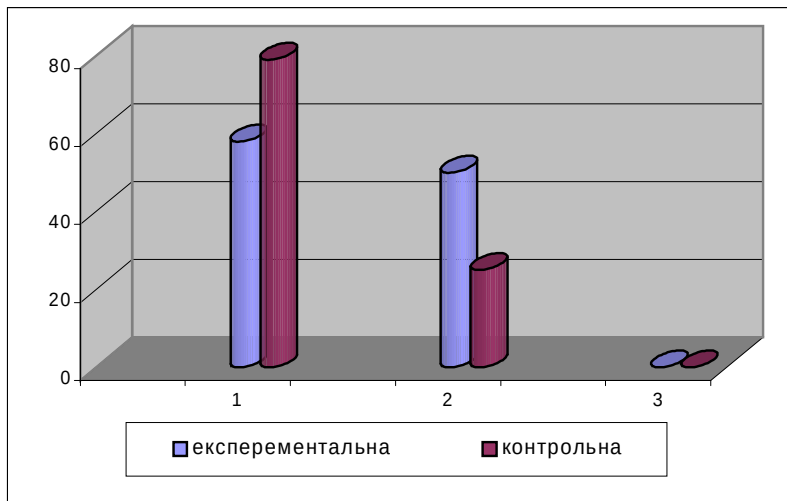

Рис. 4. Рівні сформованості соціальної компетенції у студентів експериментальної і контрольної груп в 4 семестрі.

анкетування студентів експериментальної і контрольної груп.

У табл. 5 і на рис. 5 приведені результати контрольного зрізу в експериментальній і

діяльність колективу. Найбільш яскраво виражалася готовність до професійної співпраці, в тому числі уміння адаптуватися і брати на себе відповідальність за загальні результати.

Таблиця 5.

Результати визначення рівнів сформованості соціальної компетенції у студентів експериментальної та контрольної груп в 5 семестрі

Група	низький	середній	високий	об'єм вибірки
Експериментальна	$\Xi_1 = 1$	$\Xi_2 = 6$	$\Xi_3 = 6$	$n = 13$
Контрольна	$K_1 = 9$	$K_2 = 5$	$K_3 = 2$	$PK = 16$

контрольний групах у середині 5 семестру 2006 – 2007 н.р.

Результати визначення рівнів сформованості соціальної компетенції в студентів експериментальної та контрольної груп у 5 семестрі (рис. 5).

Підставляючи дані таблиці 5 у рівняння (3), ми одержуємо:

Таким чином, достовірність наших результатів складає майже 85%, тобто запропонована нами методика формування соціальної компетенції в студентів факультету менеджменту виявилася достатньо ефективною.

Далі нами виявлявся ступінь сформованості особистісної компетенції студентів.

У табл. 6 і на рис. 6 приведені результати

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

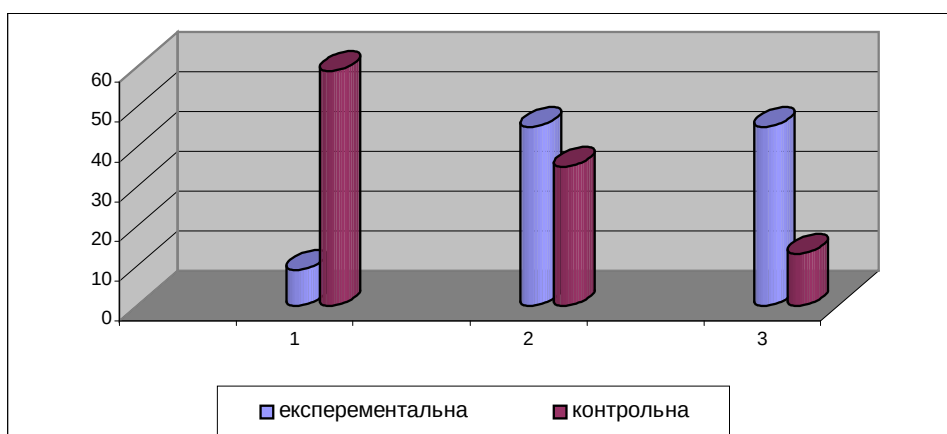

Рис. 5. Рівні сформованості соціальної компетенції у студентів експериментальної та контрольної груп в 5 семестрі.

Таблиця 6.

Результати визначення рівнів сформованості особистісної компетенції у студентів експериментальної та контрольної груп в 4 семестрі

Група	низький	середній	високий	об'єм вибірки
Експериментальна	Э ₁ = 6	Э ₂ =7	Э ₃ =0	пэ= 13
Контрольна	К ₁ = 11	К ₂ =5	К ₃ =0	ПК=16

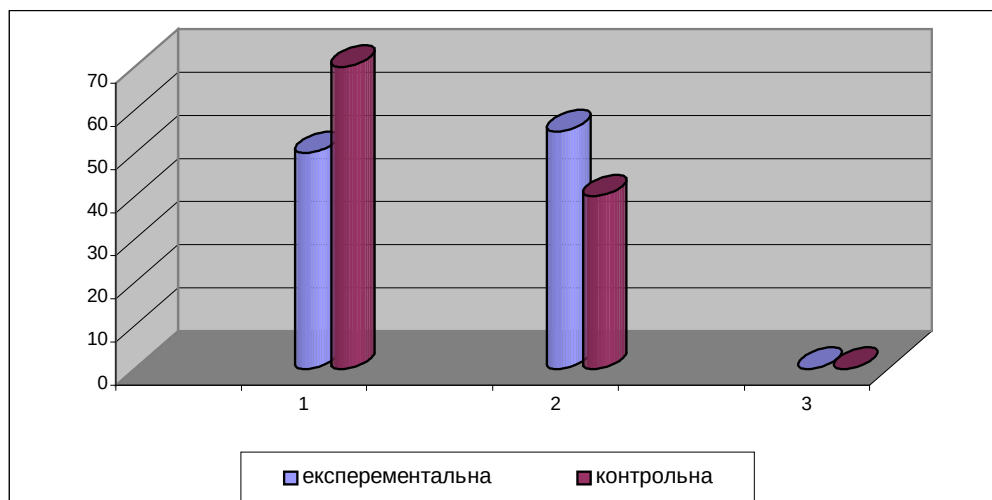

Рис. 6. Рівні сформованості особистісної компетенції у студентів експериментальної та контрольної груп в 4 семестрі

контрольного зрізу в експериментальній і контрольній групах факультету менеджменту в 4 семестрі 2005/2006 н.р.

Підставляючи дані табл. 7 у рівняння (3) ми отримаємо:

$$\chi^2 = \frac{1}{13 \cdot 16} \cdot \left[\frac{(13 \cdot 11 - 16 \cdot 6)^2}{11 + 6} + \frac{(13 \cdot 5 - 16 \cdot 7)^2}{5 + 7} \right] = 1,255$$

Ми порівнюємо $\chi^2_{\text{набл.}}$ зі значенням $\chi^2_{\text{крит.}} = 3,8$, яке знаходиться для числа ступенів свободи $V=1$

і прийнятий рівень значущості $\alpha=0,05$, Звідси вірно нерівність $\chi^2_{\text{набл.}} < \chi^2_{\text{крит.}}$ ($1,255 < 3,8$), тоді отриманий результат не дозволяє відхилювати нульову гіпотезу H_0 . Значить, ми не можемо з достатньою надійністю, гарантованою статистичною теорією затверджувати, що між експериментальною і контрольною групами є відмінності за якістю знань. У той же час, необхідно звернути увагу на те, що значення $\chi^2_{\text{набл.}}$ поступово росте і може наблизитися до значення $\chi^2_{\text{крит.}}$

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

Отже, можемо зробити висновок про те, що йде процес формування особистісної складової професійної компетентності в студентів експериментальної групи, тому ми продовжили роботу. У цілях підтвердження даного процесу студентам було запропоновано написати міні-твір, в якому необхідно було визначити професійно-значущі якості особи-фахівця економічного профілю. Разом з цим проводилося анкетування з метою виявлення якостей і властивостей особи, найважливіших для професійного становлення фахівця туристичної сфери. З отриманих даних виходить, що в студентів експериментальної групи розвиваються інтелектуальні, трудові і аналітичні професійно значущі якості особи: виявляється стійкий інтерес до поповнення знань за рахунок самостійного навчання, роботи з економічною інформацією, яка є в засобах масової комунікації. Ми продовжили експериментальну роботу по формуванню особистісної компетенції як компоненту професійної компетентності в 5 семестрі провели контрольний зріз.

У табл. 7 і на рис. 7 приведені результати контрольного зрізу в експериментальній і контрольній групах факультету менеджменту в середині 5 семестру 2006 – 2007 н.р.

Підставляючи дані табл. 7 в рівняння (3), отримуємо:

$$\text{Ми порівнюємо } X^2_{\text{набл.}} \text{ зі значенням } X^2_{\text{крит.}} = 6, \text{ яке знаходиться для числа ступеня вільності } V=2$$

$$\chi^2 = \frac{1}{13 \cdot 16} \cdot \left[\frac{(13 \cdot 10 - 16 \cdot 1)^2}{10 + 1} + \frac{(13 \cdot 5 - 16 \cdot 8)^2}{5 + 8} + \frac{(13 \cdot 1 - 16 \cdot 4)^2}{1 + 4} \right] = 8,127$$

($C = 3, V = C - 1 = 2$). По таблицям статистики критерію хи-квадрат прийнятий рівень значущості $\alpha = 0,05$. Звідси вірна нерівність $X^2_{\text{набл.}} > X^2_{\text{крит.}}$ ($8,127 > 6,0$), що свідчить про достовірність розбіжностей по якості формування професійної компетенції (особистісної) студентів економічного профілю, таким чином можна говорити про перевагу експериментальної роботи ($X^2=8,127$ при $\alpha = 0,05$). У цілях вияву сформованості особистісного компонента професійної компетенції ми скористалися аналогічними методами, які застосовуються в 6 семестрі. Майбутні фахівці туристичної галузі продемонстрували сформованість професійно-значущих якостей особистості спеціаліста. Формуючий експеримент кількісно підтвердив гіпотезу дослідження. Табл. 8 відображає динаміку росту рівнів сформованості професійних компетенцій спеціаліста туристичного профілю, а саме: спеціальної, соціальної, особистісної. Це доведено характеристикою даних про рівні студентів експериментальної та контрольної груп.

Таблиця 7.

Результати визначення рівнів сформованості особистісної професійної компетенції у студентів експериментальної та контрольної груп в 7 семестрі

Група	низький	середній	високий	об'єм вибірки
Експериментальна	$\Xi_1 = 1$	$\Xi_2 = 8$	$\Xi_3 = 4$	$n_{\Xi} = 13$
Контрольна	$K_1 = 10$	$K_2 = 5$	$K_3 = 1$	$PK = 16$

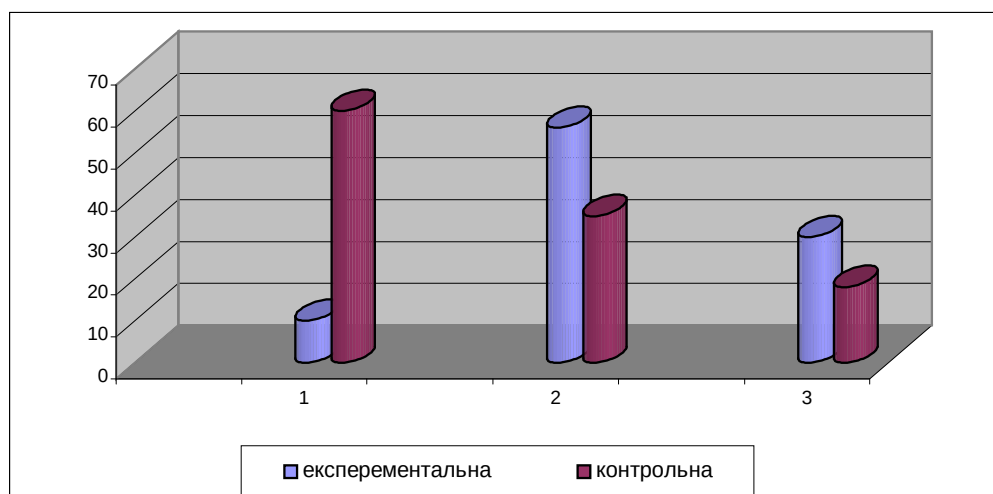

Рис. 7. Рівні сформованості особистісної компетенції у студентів експериментальної та контрольної груп в 6 семестрі

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

Таблиця 8.

Рівні сформованості професійної компетенції за результатами формуючого експерименту

Рівні	Компоненти	Група	
		Експериментальна	Контрольна
Низький	Спеціальна	7,8	62,5
	Соціальна	7,7	56,2
	Особистісна	7,9	62,6
Середній	Спеціальна	61,5	31,2
	Соціальна	46,2	31,1
	Особистісна	61,3	31,0
Високий	Спеціальна	30,7	6,3
	Соціальна	46,1	12,5
	Особистісна	30,8	6,4

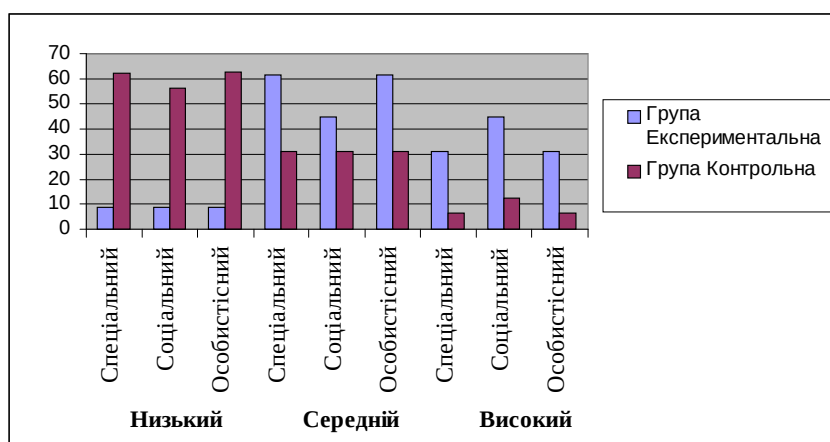

Рис. 8. Рівні сформованості професійних компетенцій студентів експериментальної та контрольної груп

З метою виявлення рівня визначення особистісного компоненту професійної компетентності ми скористалися аналогічними методами, вживаними в 4 семестрі. Рисунок 8 відображає динаміку зростання рівнів сформованості професійної компетентності фахівця туристичного профілю в трьох її складових: спеціальній, соціальній, особистісній.

Висновки. Результати проведення формуючого експерименту, дозволили отримати достатньо достовірну інформацію про ефективність педагогічних форм, методів, технологій та дослідити їх вплив на динаміку змін у процесі формування в студентів професійної компетентності і підтвердили правильність висунутої нами гіпотези. Вищі навчальні заклади нашої держави перейшли на кредитно-модульну організацію навчально-виховного процесу підготовки конкурентоздатних фахівців, у тому числі – для туристичної галузі.

1. Конституція України. – К.: – 1997.
2. Закон України “Про освіту” (23 травня 1991 р. №1060-III).
3. Закон України “Про туризм”. Від 15.09.1995 р. №324/95 ВР. – 1995. – 31.
4. Вачевський М.В. Теоретико-методичні засади формування у майбутніх маркетологів професійної компетенції. Монографія. – К.: Професіонал. – 2005. – 364 с.
5. Збірник нормативних документів щодо Болонського процесу. – К.: – 2008. – 120 с.
6. Закон України “Про туризм”. Від 15.09.1995 р. №324/95. ВР. – 1995. – №31.
7. Зайчук Г.М. Підготовка маркетологів для управління розвитку туризму в регіоні // Молодь і ринок. – 2009. – №1(48). – С. 141 – 145.
8. Зайчук Г.М. Монографія, Дрогобич: – ДДПУ ім. І.Франка – 2009. – 55 с.
9. Зайчук Г.М. Розвиток професійної компетенції майбутнього маркетолога туризму в умовах реального туристичного середовища. Матеріали міжнародного науково-практичного бізнес-форуму: “Бізнес і наука: вектори співпраці” 18 – 22 травня, 2009 р. смт. Партенід, Велика Алушта, Крим, Україна.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

10. Зайчук Г.М. Компетентнісний підхід і його роль у сучасній вищій освіті. Матеріали науково-практичної конференції за міжнародною участю “Удосконалення механізмів державного управління та місцевого самоврядування” м. Київ, 10 квітня, 2009р. Академія муніципального управління, м. Київ. – С. 354 – 57.

11. Зайчук Г.М. Професійні якості конкурентоспроможного фахівця сфери управління // Молодь і ринок. – 2009. – №2 (49). – С. 154 – 156.

12. Зайчук Г.М. Елементи структури професійної культури майбутнього маркетолога // Молодь і ринок. – 2009. – №4 (51). – С. 143 – 145.

13. Зайчук Г.М. Роль рекреаційних ресурсів у розвитку туристичної галузі // Молодь і ринок. – 2009. – №6(53). – С. 116 – 121.

14. Зайчук Г.М. Аспекти розвитку рекреаційно-туристичної галузі за рахунок людських ресурсів // Молодь і ринок. – 2009. – №7(54). – С. 133 – 137.

15. Зайчук Г.М. Обґрунтування вибору інвестиційно привабливих об'єктів туристичної галузі Карпатського регіону // Молодь і ринок. – 2009. – №11(58). – С. 104 – 108.

16. Зайчук Г.М. Моделювання професійної компетентності майбутніх фахівців туристичної сфери // Молодь і ринок. – 2009. – №12(59). – С. 110 – 115.

Стаття надійшла до редакції 21.12.2009

УДК 37.011.3:81

Ольга Юзьвяк, викладач кафедри романської філології та компаративістики
Аліна Деснянська-Дошак, викладач кафедри романської філології та компаративістики
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

У статті висвітлюється проблема методичної підготовки вчителя до викладання в школі. Приділяється увага питанню формування всебічно розвинутої індивідуальності вчителя.

Ключові слова: педагогіка, виховання, навчання, психолого-педагогічна підготовка, іноземна мова, професійно-педагогічна підготовка.

В статье освещается проблема методической подготовки учителя к преподаванию в школе. Уделяется внимание вопросу формирования всесторонне развитой индивидуальности учителя.

Ключевые слова: педагогика, воспитание, учеба, психолого-педагогическая подготовка, иностранный язык, профессионально педагогическая подготовка.

In the article the problem of methodical preparation of teacher lights up to teaching at school. Attention is spared to the question of forming of the comprehensively developed individuality of teacher

Keywords: pedagogics, education, studies, психолого-педагогічна підготовка, foreign language, professionally pedagogical preparation.

Постановка проблеми. Іноземна мова як навчальна дисципліна володіє широкими можливостями для всебічного розвитку особистості, для підготовки школярів до життя і праці в умовах науково-технічного прогресу. Саме цим і визначаються пошуки шляхів щодо підвищення рівня володіння учнями іноземною мовою, більш послідовної реалізації її виховного, освітнього і розвиваючого потенціалу.

Останніми роками перед вищою школою України стоїть завдання переходу до формування фахівців-професіоналів, які поєднували б глибокі фундаментальні теоретичні знання і ретельну практичну підготовку. Особливого значення набуває проблема якості підготовки випускників вищих навчальних закладів у зв'язку з їхньою майбутньою багатофункціональною діяльністю. Одним з важливих напрямів діяльності вищих навчальних закладів є якісна професійно-

педагогічна підготовка студентів до роботи в навчальних закладах різних типів.

Аналіз останніх досліджень. Над питанням виховання на уроці іноземної мови працювали такі дослідники як Й.Д. Бутузов, Ю. Денисова, О. Коцюк, Т. Василюк, Д. Ікуніна, Г.Ф. Давиденко, Л. Заболотська, М. Заболотська, О. Заболотська, Р.Л. Златогорська, А.Д. Жаржавская.

Мета статті – проаналізувати психолого-педагогічні засади підготовки вчителя іноземної мови засобами іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні важливо здійснити завдання підготовки майбутнього вчителя до навчання і виховання своїх вихованців іноземної мови з використанням усього освітнього потенціалу: методів, засобів, прийомів, нових освітніх технологій тощо.

Теорія та практика сучасної школи потребує сьогодні найповнішої цілісної картини, яка б відображала особливості процесу підготовки